

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

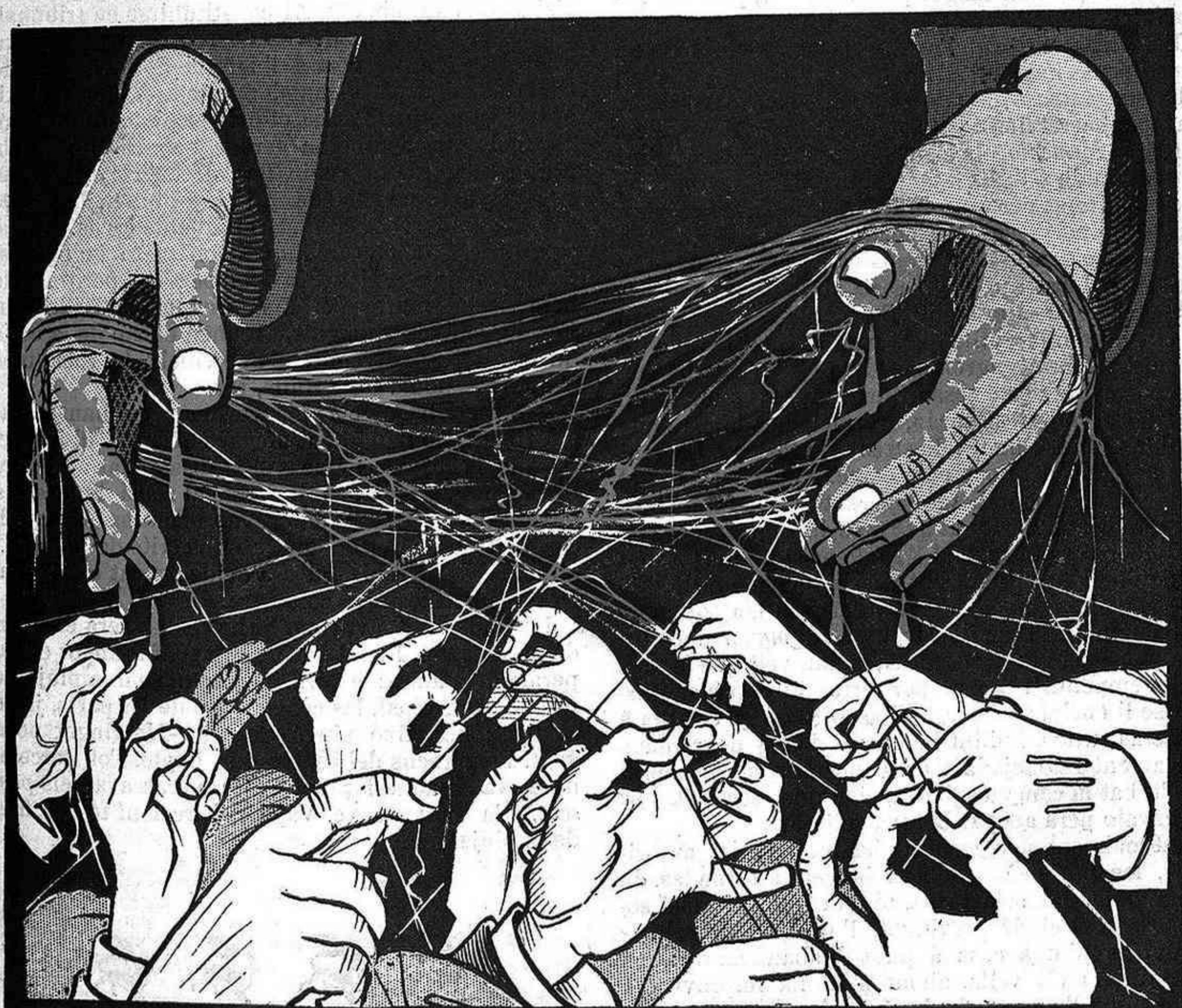
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

EL PROCÉS DELS TERRORISTAS

¿Arribarà á desembullarse aquesta troca?

A L' AUDIENCIA

L' APARAT DE LA JUSTICIA

DIJOUS, 26.—*Rull, Rull, Rull...* Nom curt, fet pera retenirse y repetirse. Tota la nit passada zumzejava per Barcelona com un vol de brumerot. Avuy es la seva diada; pero l' cel no l' afavoreix. Plou á bots y á barrals. Apropantse al antich casal de la Justicia, s' veuhent guaytar á las entradas y á las botigas polícias y civils; trossos de cordó desfet qu' enrotilla l' edifici. Pels carrers va poca gent, adalerada per' arribar á aixopluch. Al portal de Sant Honorat, uns quants homes de policía deturan als que entran, fentlosi ensenyar el *pase* del President de l' Audiencia, y parlamentant ab els que no'n tenen avants de deixarlos entrar. Sota la penombra de l' arcada baixa s' estan més civils d' infantería y de caballería; y á dalt de la escala, al mitj de la clara y graciosa decoració de las arcadas claustral, fa guardia un polissón d' uniforme; es un home groixut, ja d' edat, que porta una corneta enganxada al costat dret, penjanta del coll per un cordó roig. Tot junt fa quadret, d' una dissonancia grotesca. Per las galerías greixosas, polsosas, de vidres térbols y parets despintadas, s' ajuntan las figurines foscas en rotllos comentadors, ó passan d' un cantó al altre retingudas un moment á las portas pels centinellas de policía. Fora dels que han vingut per obligació, jurats y periodistas, de policía n' es quasi tothom.

En Tressols enrahhona ab els seus edecans, ab aquell posat indolent d' un que tot just s' ha llevat; rabassut, tancat dins de la roba sempre cordada, clavat el barret fins á las cellas, sombrejant els ullsverts, en *Memento*, el célebre *Memento* busca auditori d' una banda á l' altra, mal segur demunt del peu dret deformat per una inflor extranya, mastegant cigarrets, perpétuament etzarat. Mentre parla ab el seu *ceceo* exagerat d' «andalús de professió» combinant en *Lagartijo* y la torería ab la persecució del anarquisme, li salta la mirada inquieta d' un cantó al altre, com la guilla que ensuma perills per tot arreu. La figura engreixada del picador que ha tret el ventre de pena ressurt extranya, vestida d' un abrich ab coll d' astracán, vermellosa la cara que sembla pintada: figura de circo ó de teatro... La gent està preocupada; poch expansiva. Al corredor estret s' apilotan els periodistas esperant que 'ls fassin passar á la Sala. Es evident que no s' ha pensat més que en dificultar la entrada á l' Audiencia; á dins tothom s' enquibeix allá ahont pot y se 'ls mena á crits. Els *ugiers*, poblement encasacats, guardan las portas de la Sala, la més gran de la casa. El *mayor* dona un tom y desapareix desseguida; es tan vell que la més petita empenta l' tiraria per terra. El cap blanquisíssim se li enclota á las espallasses ossosas y camina á passetas curtes, lluhint la casaca de rey negre magníficamente galonejada d' or. ¿Qué'n farías del espasí que 't bat la cama esquerra, si lo que necessitas es un gayato pera apoyar la teva vellesa?

—Finalment se comensa: obéhint als crits autoritarios, las portas engoleixen la gent á fornadas. Ja som á dins. La sala grisa, té tota una vermellosa sobreposada. Pel desprevingut, l' aspecte, de primer entuvi, es d' una casa á punt d' abandonarse: una sala vella, molt vella, ahont s' hi ha improvisat á corre cuya l' aparat de la Justicia ab trastos vells

de las golfas. El tribunal està aïslat per l' enorme embalam de la barana de fusta, rematada per pinacles que privan la vista. Cap ensa s' han posat á la dreta, paralelas á la paret y á pla terreno, taules corcadas una al costat de l' altra, pera la premsa, que no veurá res; y pera seure tenen els periodistas banchs de fusta que no podrán utilitzar; un n' hi ha, de roure, somptuosament patinat, treballat per un mestre, ab la creu de Sant Jordi tallada al centre del espalller. Altres banchs, se combinan en sabias ordenacions geométricas, pera trencar al públich en diferentas categorías. A las parets, pintadas de grisalla, hi ha clavats encare 'ls llistons dels tapissos que se n' han tret. Al enfrente, roig del vellut del dosser, escampan llum daurada dos arbres de quatre branques torsades ab tulipas elèctriques y una branca erta enlayre, que porta una lámpara punxaguda, com una poncella de magnolia. De las dues finestres ovaladas cau la claretat trista dels núvols.—La taula dels magistrats, tapada ab vellut roig galonejat d' or, se continua als costats per rengleras de tauletas igualment tapadas, que sugereixen al esperit irreverent recorts de melodrama.—

Ja s' ha comensat. Els magistrats estan á plena llum artificial y son els més visibles: el rostre del president, es inmutable, pàlit, d' ulls grossos foradament inexpressius, que semblan somriure quan repta. A l' esquerra el ponent es un home sapat, ab el birret de gayrell, inquiet, com si anyorés un bon passeig ó una cassera. El magistrat de la dreta es un senyor ja d' anys, flach, xuclat de cara, pujada de color, representació viventa d' un *alcalde* d' altres temps. Las togas s' arrengleran darrera de las taules, y els jurats pujan á seurer de cara al poble, sense manera de poder escriurer ab un cert aspecte de visitas de cumpliment. Al constituirse en tribunal, s' acostan á jurar de dos en dos, un per banda, y fan quasi tots l' *acato*, com á l' iglesia. Son persones de la classe mitja, fabricants, propietaris, potser botiguers, un metje... Passat el primer moment de natural malestar, apareixen seréns y atentissims... Els processats tardan á venir. La porteta grinyola varias vegades, pero no son ells. A la fí s' obra de bat á bat y avansan darrera d' una muralla de civils. Els espectadors, no molts, s' han amontegat á la barana; nosaltres hem pujat dalt dels banchs; pero no els hem pogut veurer bé. Els més alts, en Trilla y en Ferrán, moixos y magres, treuen el cap de la colla qu' avansa, y entremitj s' apercibeix la roba més clara de la dona. Dels Rulls, rés.

—A l' arribada, els dos germans qu' han entrat ara rihent, no han pogut ofegar el frenesi d' inquietut que 'ls corseca y que volen dissimular ab la rialleta. Soptadament, al trobarse al replà de l' escala davant d' uns que 'ls enfocaven màquines fotogràfiques, se 'ls han tirat damunt ab uns crits de *fills de...* ab un accés de rabia, qu' era evidentment excessiva. Després han tornat á somriure.

Decididament avuy no hi ha temps pera exàmen de processats. El relator llegeix confusament el paperam dels autes: lectura cansonera com la pluja de fora. Lo principal, las conclusions de las parts, ja es coneget; per aixó ningú escolta.—Ha vingut poca gent. Els banchs del centre son buyts. Tot Barcelona en va d' aquest procés:ahir se cassavan els *pases*... y la gent no ve. Vaja, el barceloní té por fins de la pluja.

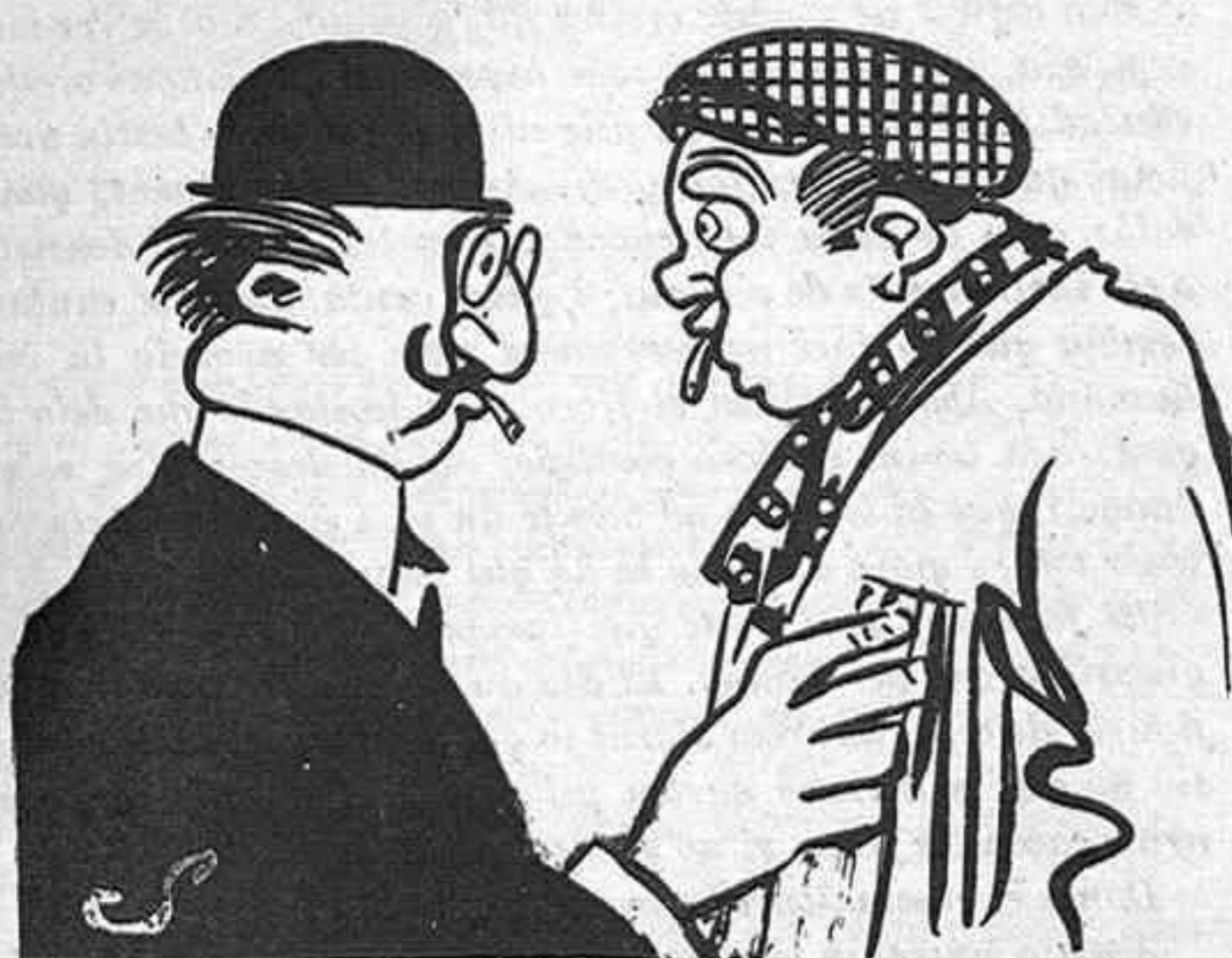
TULP

SOBRE 'L FAMÓS PROCÉS

—¡Y per qué no 'ns han volgut deixar entrar?
—No ho sé. Deuen ser funcions d' abono,
aquestas.

—¡Qué creus tú que farán els individuos del
Jurat?
—Que agafarán un mal de cap, que ya ya...

—A mí no m' ha extranyat gens aixó de 'n Ma-
teu Ferrán. Quan vaig veure que 'ls processats eran
tretze, ja vaig dirho: Avans del any, un de mort.

QUARESMAL

Per la plana de la vida
van passant els caminants,
ab la vista esmortuhida,
ab els brassos mitj penjants.

Va passant l' onada mansa
fent immensa professó,
sense crits, sense esperansa,
sense pena ni dolsó.

Va passant com cosa morta,
ab la forsa del no res
y ensenyant de porta en porta
el gran bloch que porta empés.

Es el bloch que l' arrossegà
fentla anar per llá hont ell vol,
es la baga que l' ofega
y que tot ho ompla de dol.

Es el feix que tot ho aplana
ab son pes y son balans,
es alló que tot ho mana
y que mata tots els cants.

Es el rey que als cervells nostres
el seu trono hi ha aixecat,
y al bell mitj de tots els rostres
l' esclavatje hi ha marcat.

Es el feix pesat y innoble
de la preocupació,
que 'l portém de poble en poble
fent immensa professó.

JOHANNUS

LA SOLUCIÓ

MONÓLECH CASI CASI TRÁGICH

La acció, en un calabosso d' una presó poch me-
nos que nova. El personatge que *monologueja* es un
pres que, complicat en una causa no massa agrada-
ble, l' endemà al matí ha de presentarse á declarar
davant del tribunal. Es de nit, pero no plou.

Al aixecarse 'l teló—encare que de teló no n' hi
haji, es precis que s' aixequi—el pres, que fa rato
qu' está caminant amunt y avall del calabosso, de
prompte s' atura. Y aturat, romp á enrahonar.

—Vet' aquí lo que son las cosas...

Tant que desitjava que arribés aquest moment, y
ara que aquest moment ha arribat de bona gana pen-
dría que ho deixessin per un altre trimestre. Y, si
pogués ser, fins per un altre any.

Demà, á primera hora, seré cridat á declarar.

¿A declarar qué?...

Está molt mal montat aixó de las declaracions.
De bonas á primeras, me trobo ab que no sé de
quina classe serán las preguntas que al tribunal se
li ocurrirrá dirigirme...

¿Cóm es que pels interrogatoris dels presos no 's
formula un *programa*, com sol ferse ab els estudiants
en l' época dels exámens?

Ni que las preguntas fossin cent, cinccentas, mil,
coneixentlas per endavant un hom tindría amanidas
las respuestas y no l' atraparían desprevingut.

(*Ab veu de jutge:*)—¿Ahónt va ser vosté el dia 20
de Mars á la tarde?—A Sant Felip Neri.—¿Qué va
menjar per sopar?—Casi res: havia brenat molt bé y
estava desganat.—¿Vosté coneix á una tal Paula?—
¿Aquella que té unes mitjas compradas als Encants?...

Ja ho crech que, poguent respondre aixís á boca
de carro, l' interrogatori seria un joch de noys y la
cosa aniria com una seda!...

Ara, es un fàstich. Us pregunten lo que menos us

espereu, y á lo millor us enredan ab tanta manya que casi us obligan á confessar la veritat.

(Pausa curta.)

¿Qué diré jo demá? Veyám... ¿Qué diré?

¿Desembutxacaré sense cumpliments tot lo que tinch á dintre, satisfent aixís la curiositat pública qu'espera de mí revelacions sensacionals?... ¿Acudiré al sistema de fer el *met*, dihent que no sé res, que no he vist res, que no me 'n recordo de res?...

Si segueixo la primera tática, á més de comprometre als companys, agrava la meva situació y passo per tonto y boca-moll als ulls de totes las personas vivas. Si apelo al segon procediment, me plantarán pels nassos las declaracions del sumari y, després de dirme embuster, 'm tornarán á portar aquí, més vigilat que may.

A més de que ¿qué hi guanyo jo dihent la veritat?... ¿De qué m' ha de valguer el dir mentida?...

(Passejant melancòlicament la mirada pel calabosso.)

¡Ay!... Lo bonich seria poguer tocar el dos d' aquí y deixar que 'ls jutjes y 'ls companys acabessin de discutir ells sols l' assumpto, prescindint completament de la meva humil persona... ¡Aquesta, aquesta seria la millor solució!...

Pero, sí, ¡fugir!... Las fan tant de confiansa avuy dia las presons!... Y son tan reforsats aquests malehits calabossos!... (Examinant detingudament la celada.) Ves aquesta porta, y aquesta reixa, y aquestes parets...

Y lo pitjor es que 'l temps passa y 'l tribunal balla y es precis que d' una manera ó altra 'm decideixi...

La situació no té esperar. Es alló que deya en Prim: «O faixa ó caixa.»

(Al pronunciar la paraula «faixa,» 's toca maquinament la seva. Cambi de tó.)

O faixa... (Com respondent á un pensament que se li ha ocorregut.) ¿Sabs que seria una gran idea?... Aixís d' un sol tiro mato dos pardals. O tres, més ben dit. La opinió pública 's queda á las foscas, els companys no poden queixarse de las mevas declaracions y jo... jo líquido d' una vegada y m' estalvió un tip d' enrahonar y potser un tip... d' un' altra cosa...

Nada... ¡la faixa, la faixa!...

(Se la treu ab molta naturalitat, hi fa un nus escor-

redor, la penja d' un ganxo del sostre y se la passa pel coll.)

Vamos!... Lo qu' es ab mí, ni las acusacions ni las defensas, que no hi contin per res. M' inhibeixo del assumpto y 'm retiro modestament pel foro.

¡Abur, senyors!... ¡Ahí queda eso!...

(«Eso» es el seu cos que, al pronunciar el pres l' última paraula, comensa á balancejarse suavament en l' espay.)

Teló pausat.

La orquesta, á la sordina, 's posa á tocar aquell ayre que fa:

*Aléjase el trueno,
renace la calma...*

A. MARCH

GLOSARI

Quan va inventar-se'l fonografi, semblava que no podia inventar-se cap eina més anti-artística. Doncs el cinematografi l'ha deixat endarrera.

Era dificil de poguer creure que's pogués trobar res més repulsiu, més ofensiu ni més aspre, pel que tingui orelles educades, ni més antipàtic pels ulls, que aquesta bestia artificial que'n diuen el fonografi. Aquell embut lluent, quan calla, ofen la vista i la claretat, com les eines del dentista o els instruments de cirurgia; i quan canta, diem-ne cantar, sembla que ho faci expressament pera fer avorrir la veu humana. Abans, teniem el lloro pera imitar lo que deia la gent; ara tenim el lloro científic, am la desventatja, sobre l'auzell, que la bestiola no més té un tò, i el fonografi els vol tenir tots; i quan els té no hi ha qui l'aguanti.

El fonografi fa l'efecte que farien els difunts si 'ls donguessin corda per cantar. El dia que's logri fer cantar a les figures de cera, haurem lograt lo que volem dir, i serà qüestió de que'ls artistes surtin pel món a caçar figures, com ara's cacen les feres, si no's volen morir de fàstic.

Doncs el cinematografi encara és pitjor.

Aneu a veure un cinematografi: mireu aquella gent que's mouen amb un desfici de maquinaria; mireu aquelles cares

NI CARN NI PEIX

Banquet vegetari celebrat el passat diumenge al Mundial Palace, ab assistencia de 250 comensals.

INCONVENIENTS DELS TRAJOS DE SPORT

—Ja sé que tens promés, y que t' ha enviat el retrato... Veyám, ensényamel que l' coneixeré...

blanques que tenen els homes que passen, cares de fredor de lluna, de peix sense sang, de sibia, de paper mullat, de savonera, d'insustancia; mireu-les riure sense veu, no més am la ganyota del riure; mireu aquell tremolor que tenen, d'epilepsia matemàtica, de mal de moure-s, de mal de pel·lícula, de mal voltaic; mireu la gent feta clixés per obra de l'Esperit Científic, i no vos agafa anyorament del color, de la vida i de l'esperit; si no vos agafa horror de ser sords, si no sortiu de gust d'aquella clínica, és que no teniu sentiment d'art: sou homes pel·lícules am vida.

Figureu-vos per un moment que per volquer donar una idea de lo que és el nostre planeta a n'els habitants de Mart, els enviessim uns quants fonografs i unes quantes dotzenes de pel·lícules.

Això és aquella terra?, pensarien. Això és lo que'ns diuen del color, de la llum, de l'home, de la dona, del mar, dels núvols, de la bellesa, de la vida? Si són així, val més no moure-s! Desfem la maleta i quedem-nos.

No! No pot ser. Cada cop que la ciència intervé en les coses d'art, en surt... un cinematògraf.

Cada vegada que'ls artistes volen intervenir en la ciència, en surt una cosa pitjor: un acadèmic de la llengua.

Per ara, hi ha desavinensa.

XARAU

COSAS D' ELLA

No!... No m' obris el teu pit,
ves seguint sempre com ara,
enganyantme, si m' estimas;
estimantme, si m' enganyas.

No!... No m' obris el teu pit,
qu' en amor, dona estimada,
es molt dolsa la mentida,
y la vritat, molt amargal

T' agrada la llum
per lluir las joyas,
com pera guanyarlas
t' agrada la fosca.

—Si es servida... aquí 'l té!

—Diners y felicitat?...
Ja pots dirho: t' ha enganyat.

ABEL GAUBANSA

LLIBRES

EL ARTE DE MAGNETIZAR ó EL MAGNETISMO VITAL, per Ch. Lafontaine.—El célebre magnetizador detalla en aquesta obra els medis empleats per lograr grans curas per medi de la seva ciència, de manera que 'l seu treball pot considerarse baix el punt de vista teòrich, pràctich y terapéutich. El llibre està traduït á conciencia pel senyor Esteva Marata, y forma part de la Biblioteca Universal Espiritualista.

PERA CORS JOVES, per Enrich de Fuentes.—A la vora d'una dotzena y mitja de quèntos pera infants. L'estil y la manera de sentir del autor d'*Amors y Amoretas* s'adapta perfectament bé á lo que deu haver de ser la literatura pels noys, tot cor y tot senzillesa. Els assumptos dels quèntos son ben triats y la relació es gràfica, clara y breu á la vegada.

Las ilustracions, degudas al dibuixant senyor Opiso, acaban de fer simpàtich el volúm.

INDIVIDUALISMO Y SOCIALISMO, per Alvaro de Albornoz.—Forma part de la Biblioteca Sociológica International, y de la seva importància pot donarne bona prova el sumari que, encare que curt, es d'interès: *El problema individualista—Aristocracia y democracia—El Socialismo moderno y la revolución de 1789—Evolución Individual y Evolución Social—Hacia la solución.*

PROSA MUERTA. *Herbario de artículos políticos*, per Carlos Malagarriga.—L' incansable batallador periodista resident á Buenos Aires, ha colecciónat els articles referents á la propaganda republicana solidaria y junt ab alguns altres de purament literaris els ha donat á l'estampa. El llibre, qu' està ben presentat, encloou una voluminosa tasca y's llegeix ab veritable interès.

ALTRAS PUBLICACIÓNS REBUDAS:

La Enseñanza Laica.—Follet de propaganda publicat

pel Círcul Instructiu d' Obrers republicans del districte de la Inclusa, de Madrid, y degut á D.ª Sixta Carrasco.

... *¿Qué es el periodista?*—Follet de 12 planas que contiene un trabajo premiado en los Jocs Florals d' Alicant, l'any 1907. El firman Manuel Fernández y F. Navamuel, y en ell s'hi descriuen *los sinsabores de los chicos de la prensa*.

SEPT-SCIENCIES

Conseqüencies d' un decret

Posadas un feix de coses
dins de las vías legals,
vensudas las resistencias,
aplanats els entrebanchs,
la suspirada Reforma
serà un fet dintre pochs anys.

COMENTARIS

—Dice el de Brivona que no servimos para res... Vés, tú, de qué servia ell cuando era aquí...

—Sí, home... Servia de oli pera untar á confidentes como Rull.

D. TEODORO Á CAL LLIBRETER

—Donguim una obra de 'n Paul de Koch, qual-sevulga...

—Qu' es pera fer cultura?... Val més que prengui l' *Hort de 'n Churumecu*.

Van cayent algunas pedras,
moltas d' altres ne caurán,
pausadament, com ens cauhem
á nosaltres els caixals.

Sá y enllá pilots de runa

nostre pas entorpirán;
y casas, carrers y voltas
sas vellas parets mostrant
mitj plorosas de tristesa
y d' antigas humitats,
arribada la seva hora
caurán dignas, pró caurán!

Hont avuy hi ha casas vellas,
veurém extensos solars,
tancats després ab un rétol
que dirá: «No entreu si us plau.»
més tart, obras, en quins frontis
s' hi extindrán els anunciants,
y al desferse las bastidas,
nóstres ulls, lo qué veurán!
Alló ja no serán casas,
serán magnífichs palaus:
Allá hi haurá pedra, mármol,
bronzo, acer, ferro forjat!...
En quant á artístich, demanin!
y en quant á comoditats...
grans instalacions de timbres,
llum eléctrich, llum de gas;
ayqua fresca de Moncada,
ví de taula, oli, gelats,
café ab llet, xampany, magnesia...
tot ab aixetas y claus
y ab las sevas canyerías
destrament canalisat.

No cal dir que, tots els pisos,
á més d' amples, nets y clars
y ab grans condicions d' higiene,
tindrán serveys especials
com teléfono, fonógrafo,
piano, safreig y terrat.

Pels baixos hi haurá automòvils;
scensor pels pisos alts,
y a la entrada, l'portería!
ab un kiosco al bell portal
com aquell de Canaletas,
(potser millor y menos blau)
pero ab home á dins, perenne,
com un auzell engabiat.
Allavars, será molt fàcil
cumplir la llei especial
de tancar les escaletas
ó posarhi un vigilant.

Pró mentres arriba aquest dia,
deixem's de fantassiejar
y vejém com cumpleix l' ordre
la infelissa propietat:

Hi ha propietari que busca
un porter qu' estigui flach,
perque á n' á la seva escala
un home usual no li cab.

N' hi há de més serios que adoptan
el sistema del reixat;
però lo que més abunda,
sobre tot als llochs vulgars,
es la balda y la cordeta
y el contínuo pám pám pám,
el sistema més ridicol
més vell, molest y pesat.

Qui, com un servidor, tingui
la desgracia d' habitar
prop d' una escala d' aquestas,
ahont hi ha divuyt estadants,
y pám pám pám al llevarse;
y á las nou, pám pám pám pám!
y á las deu, idem de idem,
y fins al mitj dia igual;
y á la tarda, alsa, tornemhi!
contínuo, sens parar may,
lo qu' és quan arriba al vespre
no li arredo l' mal de cap!

PEP LLAUNE

HOSTES ILUSTRES

El mestre SAINT-SAENS, que ha vingut pera dirigir
dos concerts al Liceo.

TEATROS

PRINCIPAL

El testament d' Amelia conserva en el teatro l' aroma de llegenda, pero com á obra teatral es poch vibrant y resulta per complet mancada de consistencia. Ni els versos de 'n Vía, qu' estan molt bé, ni la música de la senyora Karr, que vol estar bé, lograren interessar al públich qu' exigeix en aquesta mena d' espectacles algun instant de emoció quant me nos.

Tot aixó no vol dir que l' primer dia *El testament* no deixés de obtenir un sorollós èxit. Pero á un *testament fals*, havia de correspondre un èxit fals forzosament.

Actualment se representa ab aplau so la celebrada obra d' espectacle *Jesús de Nazareth*, de 'n Guimerá, producció de circumstancies que proporcionarà bonas cassoladas al degà dels nostres teatros.

LICEO

Ben notables per tots conceptes han sigut els dos concerts darrerament executats. El dedicat á Schumann ab la cooperació del *Orfeó Gracienc* va agradar molt, y en ell l' interès més gran consistí en l' audició del poema de Byron *Manfred*, obra d' extraordinaria volada, que impresionà fonda ment y que fou interpretada ab justesa.

Llàstima que la lletra dels cantá bils, pera la descuidada adaptació, no estés á l' altura de lo demés.

El festival Beethoven tingué lloch el diumenge prop-passat ab escullida y numerosa concurrencia, donchs hi havia gran desitj en sentir al famós mestre Saint-Saëns, encarregat de la

POLICIA SATÍRICA

— Aquest mano que baixa
fa días que 'm segueix
lse creurá que duch bombas
en comptes de barrets?

part de piano en algunas de las pes sas.

El programa era ben triat, y las composicions totas conegudas: *Terce ra sinfonía*, *Leonora n.º 3*, *Sonata n.º 18*, *Overtura Coriolano*, y el delicat *Concert en do*. En aquesta darrera obra va estar á la ratlla del seu renom l' eminent mestre francés, qui 's veié ovacionat ab entusiàstichs aplaudiments al terminar cada un dels frag ments de la citada composició.

ROMEA

Pera l' benefici de la aplaudida artista Antonia Baró, va estrenarse una xamosa comedietà que 'ls Srs. Maristany y Vilaregut han adaptat á la nostra escena ab sortosa habilitat y á la que han posat per títul *Mirar per casa*.

De la citada comedietà no cal parlarne per ser ja coneguda, donchs... iera castellana! y el castellá 'ns es, per ara, un llenguatje prou familiar perque tinguém de recorre á traduc cions inútils.

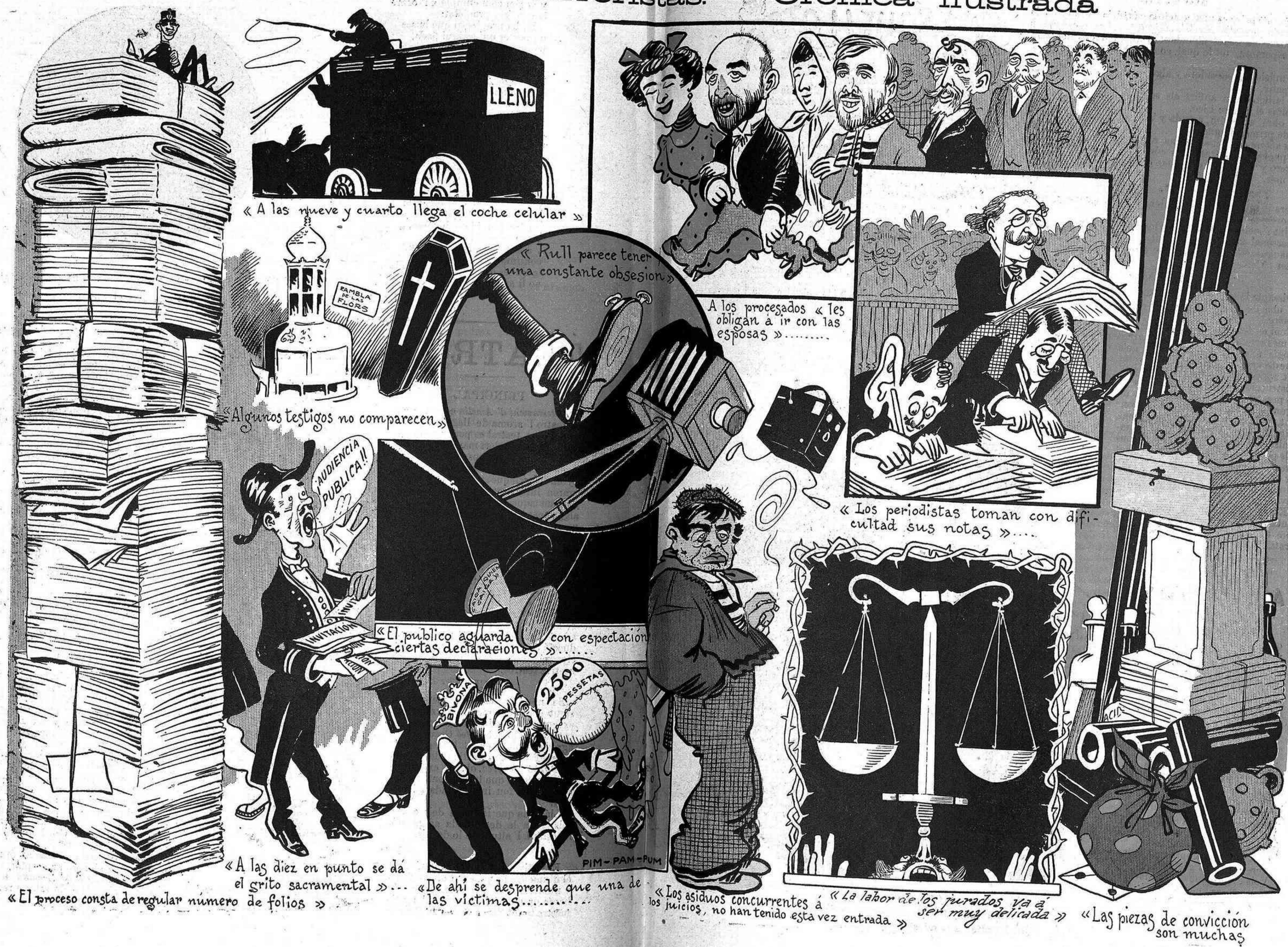
Els actors bé, y la Baró sobre tot.

TÍVOLI

Segueix el seu curs brillant la campanya d' òpera, comensada ab bon peu per la troupe Goula Fité. Las que han portat més gent aquests días han sigut *Lohengrin* y *La Bohème*. Pera la primera van aumentar-se degudament coros y orquesta, y á pesar de notarse en el conjunt alguna deficiencia que la baratura dels preus deu haver de perdonar, va obtenir un bon èxit degut principalment á la excelent direcció y al mérit reconegut de certas parts, alcansant aplaudiments las senyoras Ranz y Blanco y el tenor Goiri qu' es un correcte artista.

Ademés de las esmentadas óperas s' han posat ab regular acceptació *L'Africana*, *Rigoletto* y *Hernani*, á las que seguirán altres de selecte repertori.

La causa dels terroristas. — Crónica ilustrada

NOVETATS

El quinto pelao es una graciosa sarsuela basada en la celebrada comedia *Servicio obligatorio*. Las escenas son móquidas, els xistes abundants y algun d'ells del color de la esperansa, tot lo qual contribueix á l'èxit de galleria.

La música es passadora y alguns números s' hagueren de repetir.

De la lletra son autors els senyors Paso y Mario; de las sofias el mestre Lleó.

La obra, en resum, agrada y 's fará bastant, pels *sintomas* de primer diagnóstich.

Els actors ajudan á la bona resultancia amenisant els seus papers ab veritable vis cómica. La senyora Pérez Cabrero y'l senyor Fernández hi fan lo que saben y encare més.

Pera la pròxima Pasqua, debut de la celebrada Tina di Lorenzo.

Vint funcions úniques, repertori exténs y nou, quadro de personal artístich ben nutrit.

Inauguració, el dissapte de gloria: ab rahó podrém cantar ¡Aleluya!

ELDORADO

Dissapte la companyía Baldanello va donarnos á conéixer una de las darreras obras de D'Annunzio, *Piú che l'amore*.

Com en tots els dramas del famós autor italià, la poesia més refinada en el dialech y grans pinzelladas de psicología fonda en els caràcters dels personatges. Pero aquesta vegada el poeta no ha estat tant sortós en lo que 's refereix á la construcció escénica. Els dos actes se fan pesats per culpa de la llargaria de algunes escenes, y la trama, en conjunt, no arriba á convéncer. Dona goig de sentir lo que 'ls tipos protagonistas expressan, donchs alguns dels pensaments son primorosament frassejats; pero això no es prou pera fer surar l'acció dramática, que resta un tant embovrada, degut á lo que havem dit anteriorment.

Els artistas, com de costum, voluntariosos, sobressortint, també com de costum, la Baldanello y en Bratti.

L. L. L.

Á UNA NOYA

Jo t' admiro cada dia
quant t'en vas á treballar
y ab molt gust te seguiria
si no fos que arribaría
tart, allí ahont jo tinch d'anar.

Ton ayre de papallona
me té com sugestionat
y penso que has d'esser bona
perque figura tan mona
no pot contenir maldat.

Sóls una cosa m'escama
y 'm treu un xich l'ilusió,
no deixant creixer la flama,
malgrat que mon cor s'esclama
dihent que no tinch rahó.

Vas sovint mal pentinada:
no portas la cara neta;
sens portar la roba usada,
la sols lluhir estripada
y ab una qu'altra taqueta.

Las unglas sempre endoladas
y, en fi, tota tú greixosa.
¿Vols creure que devegadas,
per las cosas apuntadas,
tinch por que no ets molt curiosa?

T. RUSCA

Cóm se 'ns torna l'avi *Brusi*!

Referintse á la lápida colocada l' altre dia á Madrid á la fatxada de la casa ahont l' any 1842 va morir el poeta Espronceda, diu ab la major senzillés:

«La lápida es bonita.»

«De manera qu' es bonita?»

Vein de quinna classe será la seva *boniquesa*, que 'l marqués d'Aguilar de Campóo, que viu á la casa del davant, al contemplarla desde 'l seu balcó cregué necessari taparse 'ls ells y, ruborisat, espantat, scandalitzat, va posarse á corre y no pará hasta arribar al Gobern Civil.

—¿Qué li passa, senyor marqués? —varen preguntarli allí, oferintli una cadira.

—A mí res... ¡A la lápida, á la lápida!

—¿Qué hi ha á la lápida?

—Una figura de dona ..

—¿Y qué?

—¡Que necessita una fulla!... ¡Va completament... á la fresca!...

Y 'l *Brusi*, ab tot y tenir bastants més anys que 'l marqués, troba qu' es bonita...

¡Ah calaverón, calaverón!...

VIANDA DEL TEMPS

—Ahont aneu, Mónica, tant dematinet?

—A rentar una mica de roba, ty vosté?

—Jo, á rentar una mica de conciencia.

EL PROCÉS DELS TERRORISTAS

El cotxe cellular surt de la presó pera conduhir els presos á l' Audiencia.

S'acosta la discussió del «pressupost de cultura» al Ajuntament; de segur serà á la setmana entrant. L'atenció pública se n' ha distret ab la vista del procés de les bombas, pero s' ha manifestat ja ben clarament l'opinió lliberal, pera estar segurs de que tenim guanyada la causa trascendental dels «estudis nous», que de lo demés del projecte no se n' ha preocupat. Podem dir que la rahó y la voluntat popular manan que's porti endavant l'hermosa fundació. S' haurán de valdre de coaccions ó de baixas intrigas els que hi vulguin posar entrebanchs, moguts per un mal esperit d' intolerancia que 'ns rebaixaria á tots, que rebaixaria á Barcelona si arribés á triomfar. Per la ciutat, per la redempció dels nostres fills, hem de guanyar la gran batalla, que serà exemple gloriós pera tota l'Espanya!

Del país de la civilisació, ó sigui, dit en termes geográfichs, dels Estats Units:

«Hanhonsville, 6 de Mars.—Han sigut linxats dos individuos de la rassa negra. Primer varen penjarlos; després, despenjats y extesos á terra, foren empapats de petroli y se 'ls hi pégá foch. Un d'ells encare era viu al cremar entre las flamas, y donava horror veure las contorsions que 'l foch li produïa.»

Pera que la notícia resultés del tot *yanqui*, no més hi falta aquest petit complement:

«L'acte sigué amenitat per una nutrida orquesta.»

«Volen que 'ls parli ab sinceritat?

Entre aquests quadros nort-americans y las corridas de toros espanyolas, me quedo... sense l'una cosa ni l'altra.

En el *Mundial-Palace* va tenir lloc l' altre dia el banquet organisat pels gastrònoms verdulistes. Alguns d'ells varen brindar pel bróquil y la esberginia. —Y després?—dirán vostés... Després... res, la majoria varen clavarse un *beefsteak* al *Lyón* ó á la *Mallorquina*.

En la vista del procés Rull y companyía ocurreixen anomalías molt rares.

Hi ha periódichs que senten dir als processats cosas, que á altres diaris els passan completament per alt.

Verbi gracia, *La Tribuna* al pendre nota en la sessió del divendres del interrogatori de 'n Perelló, diu que l'acusat, contestant á una pregunta del fiscal, «asegura que Rull tenía correspondencia con el señor Lerroux.»

Y *La Vanguardia*, confirmant y ampliant la declaració, posa en boca del referit Perelló aquestas paraules:

«Hablamos de si los atentados podían atribuirse á fines políticos ó no, y yo me limité á manifestar que Rull en diferentes ocasiones me había hablado de Lerroux, jactándose de sostener correspondencia con él.»

En canvi *El Progreso*, no sóls d' aquestas paraules no n' ha sentida cap—y la prova está en que, á pesar de la extensió ab que reproduheix l'interrogatori dels acusats, no 'n fa la més petita menció—sinó que hasta s' enfada ab els diaris que las han sentidas y publicadas.

¿Veritat qu' es curiós?

Grata noticia als aymants del teatro de la nostra terra.

Al senyor Soler, al gran Soler, una de las més llegítimes glorias de la escena catalana li ha sigut feta ab èxit satisfactori una operació á la vista que 'ns proporcionará segurament el goig de tornarlo á aplaudir en las taules de Romea.

Una sincera felicitació al operador Dr. Dolcet y una entusiasta enhorabona al eminent artista.

¡Tóquila, senyor Puig y Alfonso!

Per la noble sinceritat y elevació de miras qu' en elles campeja, son dignas d' aplauso las manifestacions fetas per aquest regidor en *La Veu del dimars*, parlant del pressupost de cultura.

Desde l' seu punt de vista, el senyor Puig té rahó. Qui fa lo que pot, no està obligat á més. Y 'ls fanàtichs que l' atacan per lo del carácter semi-laych del citat pressupost, no tenen més remey que rosegar y empassar aquest sustanciós párrafo del article del segon tinent de arcalde:

«Al entregar l' Ajuntament de Barcelona als republicans, ja s' ho podíen pensar que aquésts, al governarlo,

no se sotmetrían á la direcció espiritual d' un capitol de canonges.»

— ¡Molt ben xafat!

El senyor Puig, qu' es llibreter, aquesta vegada ha parlat com un llibre.

L' acaudalat comerciant de drogas, senyor Vidal y Rivas, en premi als seus serveys durant els viatges regis, ha sigut nomenat *gentil hombre de cámara*.

La droguería española está d' enhorabona.

Els que no ho estan tant son els gentils homes de sanch blava.

Per aquests desde ara el títol haurá soferit quelcom de merma.

Desde ara serà un títol de *cal adroguer*.

Dilluns al matí els empleats de la *Modelo* varen adonar-se de que en Mateu Ferrán, un dels processats en la causa Rull, s' havia suïcidat estrangulantse ab sa propia faixa lligada en el dipòsit d' aigua del rentamans.

Y diu que un dels escarcellers al veure el cos inanimat del presoner va exclamar:

— Mireuse'l aquest que havia de declarar demá... bona declaració ha fet! Y ara ¿qué deurá succehir?

A lo que va respondre un seu company:

— Qué succehirá, dius? Com si ho vegés. Que 'l posaran en llibertat desseguida.

UNA PLANTA DELICADA

Per més que la cuya, no vol creixe...

Y efectivament, á las dues horas ja l' havíen tret de la presó.

La rumbosa *Trasatlántica* ha donat oficialment les gràcies al cós de bombers, per lo bé que aquests van portar-se en l' incendi del vapor *Isla de Panay*.

Com saben els nostres llegidors, el *Panay* duya un important carregament de tabaco... y 's va cremar tot.

Els bombers, donchs, si 's pensavan que la Companyia els repartiria alguna breva, s' han equivocat.

Las brevas se las va fumar el barco mateix, y ells en tot cas fumarán en pipa.

* *

Durant l' extinció del citat incendi, varem arreplegar aquest xistós dialech, al Moll. Del vapor s' alsava una gran columna de fum negre, y el dialech el sostenien dos nyébits d' aquests que fan la papellona al entorn de las balas de cotó:

— Tú,... mira aquell barco com fuma!

— Ja 'l veig, home, ja 'l veig... També fumarà jo si portés el tabaco que d' ell.

Se lamenta el pare Almera en el *Diari de Barcelona* de que, ara precisament que la nostra ciutat atravessa, per diverses causas, tan tremenda crisi, se li ocurreixi al Ajuntament formular un pressupost de cultura popular que costarà un grapat de diners.

— ¿No seria millor—vé á dir en resum el bondadós sacerdot—que lo que 's tracta de gastar en cultura s' aplique á aumentar els llits del Hospital Clínic?

Ignoro si entre las obligacions del Ajuntament s' hi conta la de subvenir á las necessitats d' un Hospital propietat del Gobern; pero, ja que mossén Almera fa una pregunta, jo 'm permeteré fèrn'hi un' altra:

Las sumas que las classes ricas de Barcelona envíen al papa; las que ab freqüència s' inverteixen en la confecció d' espléndidas coronas pera la Verge tal ó qual; els diners que 's gastan en la construcció de convents d' utilitat molt discutible, ¿no podrían també aplicarse al remey d' aquesta tremenda crisi que ab tan sobrada rahó espanta al pare Almera?

¿Creu potser el Jeremías del *Brusi* que val més deixar al poble sense cultura que no pas al papa sense regalos ó á las imatges dels altars sense coronas de brillants?

Esperém, sentats, la resposta.

L' eminent Saint-Saëns va anar l' altre dia á visitar al Sr. Sanllehy.

Y l' arcalde, qué?

L' arcalde no estaría per *músicas*, y ab sa proverbial finesa li devia dir que no estranyés que en aquesta ocasió els barcelonins no 's mostressin tan apassionats pel gran compositor com altres vegadas, ja que ara tothom està per terrorismes y per penas de mort.

— Aixó ray—li hauria pogut responder el mestre—'ls tocaré una pessa d' actualitat qu' es una de las més aplaudidas del meu repertori.

— Quina?

— La *Dansa Macabra*.

A la platea del Liceo.

Entre dos joves distingits:

— ¿Que ja has renyit ab la Clarita, que veig que no la saludas?

— Sí, noy. Vaig saber que cada any gasta dos mil duros en vestir y... no 'm convé, la veritat

— Donchs,... y ara, ¿qué pensas fer?

— ¿Qué!... Casarme ab la seva modista.

L' URBANO TÉ RAHÓ

—Me parece, señor Kuni, que no 'n tenía ninguna necesidad de venir de incónito. Siendo tan remendado como es, podía estar bien seguro de que nadie le habría visto.

A UNA COQUETA

Ab els cors dels que t' estiman crudelment hi vas jugant com qui desfulla una rosa, sent cada fulla un aymant.

Mes passará ta bellesa, de tots ulls morirà el foch, tots llabis no sabrán riure... y s'haurá acabat el joch.

J. MORET DE GRACIA

AUCELLS DE PAS

El príncep japonés Kuni, al sortir del Hotel Colón.

QUENTOS

Un actor molt dolent va imitar un dia á un célebre trágich, parodianlo y mofantse'n de mala manera, lo qual li valgué, cosa extranya en ell, l'haver de sortir á escena á rebre 'ls aplausos.

El gran trágich, que 's trobava casualment entre 'ls espectadors, va esperar que l' cómich sortís y, tocantlo de l' espatlla, li digué amistosament:

—Si seguíu imitantme com avuy, acabarán per no xiularvos may.

Dugas bonas amigas parlan de casori:

—Y tú, ja sé que tens dos pretendents de rango.

—Sí, noya. Y qu'estich indecisa de debó: figúrat que l'un es banquer y l' altre metje.

—Aixís, donchs, digas que has d'escullir entre diners ó la vida.

Diálech filosófich-social entre dugas senyoretas modernistas:

—¿Qué es preferible per una dona, el deshonor ó la mort?

—No costa gayre de escullir. Del deshonor se 'n pot arribar á viure... De la mort... sempre se 'n mor.

Un xicot se presenta á casa la seva promesa molt avans de l' hora de costum, y la sorprén tota esgroguehida.

—Que potser no 't trobas bé? —li diu tot amorós.

—Veig que has perdut el color...

—No l' ha perdut; —fa el seu germanet petit. —Es que avuy se l' ha deixat al pot.

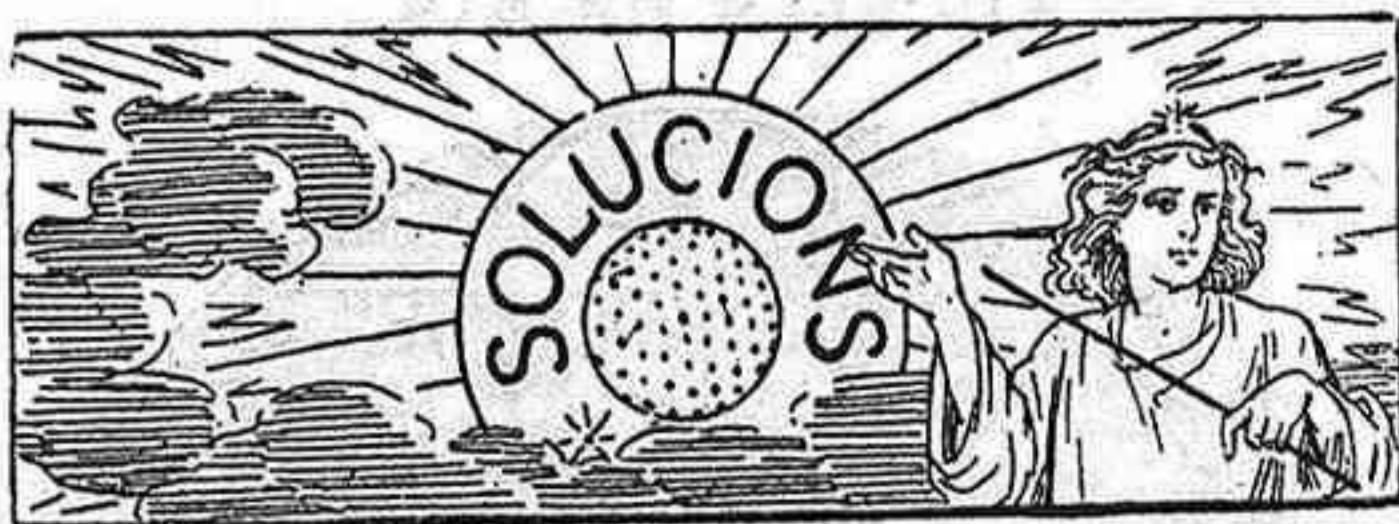
Un casat se topa ab un amich:

—Quan vas tornar del ball, devia estar furiosa la teva dona.

—La dona?... 'M va tirar quatre floretas...

—Encare 't va tirar flors? Be es prou tranquila...

—Sí, pero va ser ab el test y tot.

A LO INSERTAT EN EL ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA I.—*A-co-mo-da-dor.*
- 2.ª ID. II.—*Ca-mi-lia.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Graciamat, gramàtica.*
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Formatje.*
- 5.ª ENDAVINALLA.—*Matalás.*
- 6.ª TARJETA.—*La Santa Espina.*
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Per ciutat gran, Lòndres.*

XARADAS

I

Ahir va dirme en Bernat
que la *prima* ja ha lograt
de la filla de la Pona,
qu' es d' alló mes *tres-segona*,
hu-dugas y casi noble,
pro segons m' ha dit en *Tot*
aixó es una *dos-hu-doble*
que fa corre aquest xicot.

SISQUET DE PAILA

II

Es una vocal, *primera*
y consonant la *segona*
á la cuyna l' *hu-tercera*
y *tot* bestia de carn bona.

J. FARRÉS GAIRALT

ANAGRAMA

Mirant un castell de fochs
la neboda d' en *Total*
una *tot* li peta al nas
que li va fer forsa mal.

S. CASELLAS G.

ROMBO

...

...

...

...

...

Sustituir els punts per lletras de manera que llegidas verticalment y horizontalment diguin: 1.ª ratlla, consonant; 2.ª, part de la persona; 3.ª, nom d' home; 4.ª, peix, y 5.ª, consonant.

ENRICH BONAGARRIGA (a) SUAT

ACENTÍGRAFO

- Bon dia, Pepeta.
- Bon dia, Pepet.
- Quina pell més fina!
- No 'm toquis, ximplet!
- Que 'n vals de pessetas!

- Y tú, poch *panis*.
- La *Tot* te cau, noya.
- Gracias del avis.
- Me 'n vaig iressalada!
- Hont vas aixerit?
- A *Tot* un quadro.
- Com els de 'n Van-Dick?..
- ¡Que 'n ets de dolental!..
- Y tú bon minyó...
- Adiós, donchs, bufona.
- Alante, bufó.

MR. GERMAIN LACAI

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9	— Nom de dona.
6 1 4 9 3 7 8 9	— > >
4 5 6 9 4 7 5	— > >
4 2 3 7 8 9	— > >
6 5 3 7 9	— > >
8 9 6 7	— Nom d' home (diminutiu).
1 6 1	— Lletra.
4 1	— Nota musical.
6	— Consonant.
3 9	— Nota musical.
1 8 1	— Lletra.
4 2 3 5	— Nom d' home.
6 1 8 1 8	— > >
7 6 9 7 9 6	— > >
8 9 6 6 9 4 7	— > >
6 7 8 3 5 4 7 9	— > >
6 7 8 3 5 4 5 6 9	— Nom de dona.

DOS RESSUCITATS

TERS DE SÍLABAS

1.ª ratlla vertical y horizontal: nom d' home.—2.ª: lleminadura y 3.ª: nom de dona.

MIQUEL ROCA

TARJETA

AURELI H. SALA
DE LLORET

Formar ab aquestes lletras degudament combinades el títol de una sarsuela.

MOKA SOKA Y C.ª

CONVERSA

- Ahont vas tan corrents, Felip?
- A casa 'l metje.
- Que ha passat alguna cosa?
- Sí; un accident á las mevas germanas, en el mar.
- Y aixó ¿cóm ha estat?
- No ho sé pas.
- Y ¿quinas germanas son?
- Las qu' hem anomenat tots dos.

UN BAYLET

GEROGLIFICH

CIVALA

y

CIPALA

JOAN CATAU

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Impremta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Librería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Obras d'en C. GUMÀ

	Ptas.		Ptas.
Fruita del temps.—Conté quatre tomets	2	Lo dia que 'm vaig casar	0'50
L' amor, lo matrimoni y l' divorci	0'50	Ensenyansa superior	1
Del bressol al cementiri	0'50	Drapets al sol	0'50
Buscant la felicitat	0'50	Quinze dias á la lluna	0'50
Petóns y pessichs	0'50	Ni la teva ni la meva	2
Barcelona en camisa	0'50	Un viatje de nuvis	0'50
Lo dèu del sigele	0'50	¿Quina dona vol vosté?	0'50
¿Home ó dona?	0'50	Lo primer dia	1
La dona nua	0'50	Art de festejar	0'50
Tipos y topes	0'50	Guia del conquistador	0'50
¡Guerra al cólera!	0'25	¿Colón ó Carnestoltas?	0'50
Cla y catalá	0'50	¡Abaix lo existent!	1
Don Quijote de Valicarca	0'50	Lo Marqués de Carquinyoli	1
¡Ecce-Homo!	0'50	Una aventura de amor	0'50
Mil y un pensaments	1	Peregrins á Roma	0'50
Lo Rosari de l' Aurora	0'50	¿Per qué no 's casan los homes?	0'50
Filomena	0'50	¿Per qué no 's casan las donas?	0'50
Lo cólera y la miseria	0'50	¡Jesús María Joseph!	1
Sobre las donas	0'50	La salsa del amor	0'50
Gos y gat	1	Lo mon per un forat	0'50
Vuyts y nous	0'50	¿Cóm se pesca un marit?	0'50
Un cap-mas	1	De la Rambla á la manigua	0'50
20 minutxs de broma	0'50	Blanchs y negres, ó la qüestió de Cuba	0'50
Lo pot de la confitura	0'50	Un casament á proba	0'50
La Exposició Universal	0'50	La senyora de tothom	0'50
Cura de cristiá	1	Lo llibre de las cent veritats	0'50
Guia cómica de la Exposició Universal	1	El pecat de Eva	0'50
L' amor es cego	1	Agencia de matrimonis	0'50
Cansóns de la flamarada	1	Entre faldillas y pantalóns	0'50
Una casa de dispesas	1	Sota la parra	0'50
La primera nit	1		
	0'50		

COLECCIÓN DIAMANTE
(Edición López) — Tomo 104

CUENTOS
DE LA CERDEÑA
POR GRACIA DELEDDA

Versión castellana de M. Domenge Mir
Ptas. 0'50

Hipnotismo, Magnetismo y Sugestión
EL PODER DEL PENSAMIENTO Y DE LA VOLUNTAD
SU DOMINIO Y CULTURA
OCULTISMO É HIPNOTISMO
INDIO ORIENTAL

Un tomo en 8.º, Ptas. 5

LAURA GARCIA DE GINER

EL HOGAR Y EL TRATO SOCIAL

ARTE DE EMBELLECER LA VIDA

Espejo de distinción y elegancia • Código de buenas costumbres • Porta-voz de la soberana moda

Un tomo de unas 400 páginas	Ptas. 4
Edición encuadernada en tela	5
Id. id. de lujo	6

HISTORIES D'ALTRE TEMPS

Collecció de textes catalans antichs, triats entre les produccions de carácter novel·lesch, escrites ó traduhides en nostra llengua durant els segles XIV a XVII°, acompanyats de notes bibliografich-critiques, per R. MIQUEL Y PLANAS.

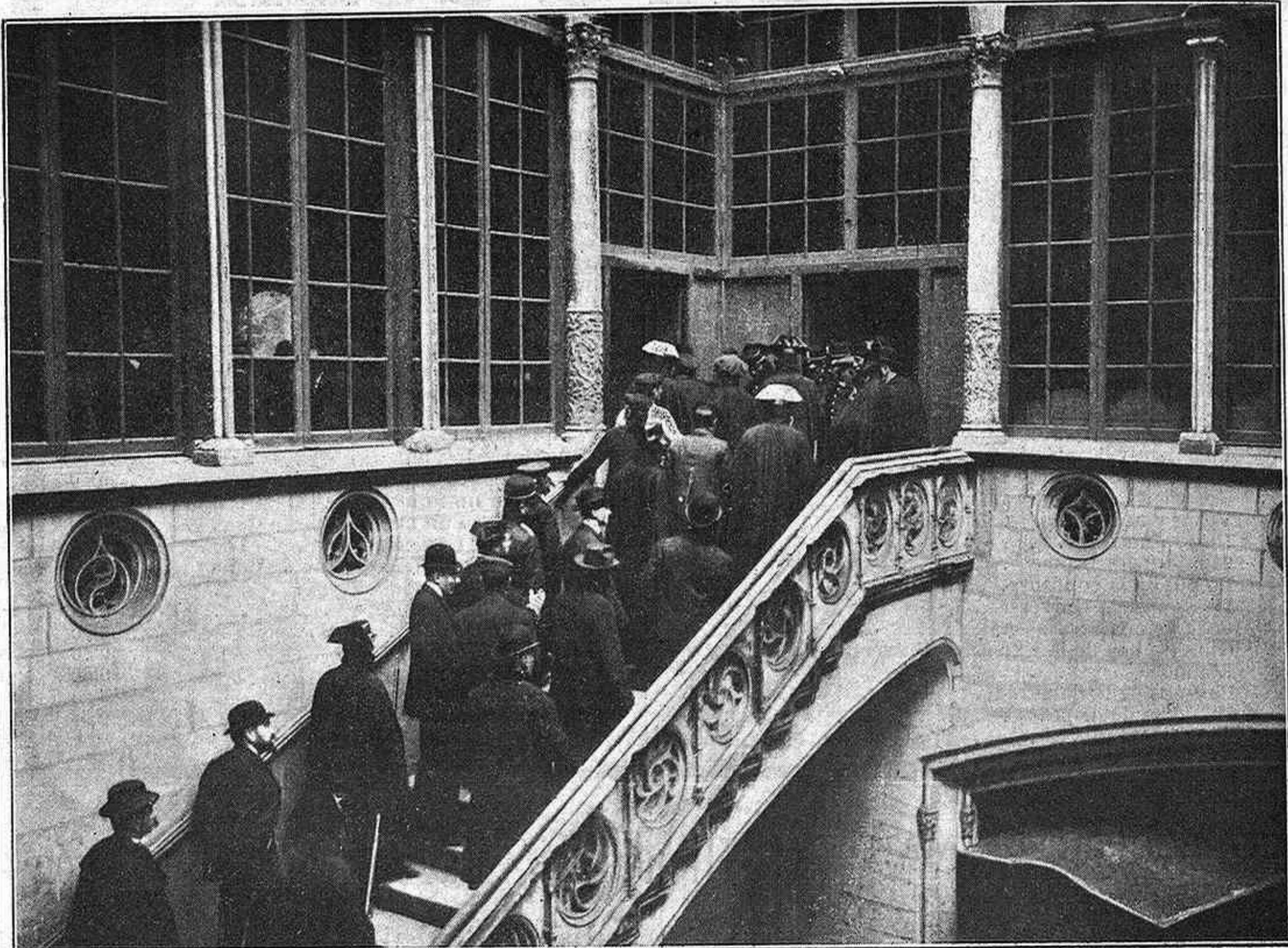
LES FAULES D'ISOP

Preu: UNA PESSETA

1.—VALTER Y GRISELDA.—LA FILLA DEL REY D'HONGRIA.—PARIS Y VIANA.	Ptas. 1
2.—LO SOMNI D'EN BERNAT METGE.	1
3.—LO CANCER D'AMOR.	1

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà á volta de correu, franca de porta. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral per certificat. Als corresponents se 'ls otorgan rebaixas.

LA NOTA DEL DIA
EL PROCÉS DELS TERRORISTAS

Els acusats Joan Rull y companyía, custodiats per la Guardia Civil, pujan la escala de l' Audiencia pera assistir á la vista de la causa.

UN DE MENOS

El processat MATEU FERRÁN, que s' ha suicidat á la celda de la presó penjantse ab la seva propia faixa.